

Pedres que cauen del cel: els meteorits

Ramon Drudis
i Mauri

www.totastronomia.com

Eren la 23.16 hores del dia 8 d'aquest mes. Els veïns del poble d'Alpicat van escoltar i notar sobresaltats un soroll sec en les seves cases i carrers. No es varen moure ni mobiliari ni edificis i algunes persones parlaven de que havien vist un cos brillant caient del cel a gran velocitat.

Des de l'Ajuntament em varen avisar per telèfon per saber de què es podria tractar, i ens varen avançar que podria ser un meteorit caigut de l'espai i que em semblaria escollir una brigada de persones per fer una batuda el proper dissabte a la recerca de possibles excavacions i fragments meteòrics al terme.

Avui sabem que l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya va determinar un petit terratrèmol en el mateix lloc y hora, amb una magnitud de 1,9 graus en l'escala de Richter. Per tant es tractava d'un sisme produït a 1 km de fondària el que va provocar els aldarulls a aquesta població del Segrià, no pas cap meteorit caigut del cosmos.

No va passar el mateix el 25 de desembre de 1704. Entre les 5 i les 6 de la tarda, estant el cel seré i el vent en calma, una bola de foc va cau-

re del cel i s'estavellà prop de Terrassa, trobant-se posteriorment fragments rocosos de més d'un quilò de pes. Aquest ha estat el roc còsmic més antic pel que fa al seu avistament i caiguda efectiva que s'ha pogut documentar a Catalunya. Els habitants de les comarques properes a l'esdeveniment varen deduir, immediatament, que alguna cosa terrible estava a punt de succeir, sobretot tenint en compte que es produí en una data tan carregada de simbolisme com era el dia de Nadal. Estava clar: una vegada més, Déu, ofès pels innombrables pecats dels homes, els enviaria algun terrible càstig. I no els hi faltava raó per tenir por. El 1704, a Catalunya, es vivia un clima clarament prebèl·lic i, pocs mesos després de la caiguda d'aquell cos còsmic encès, s'iniciaria al Principat una guerra oberta amb la famosa revolta vigatana, que culminaria amb el nefast episodi barceloní de l'11 de setembre de 1714, amb tràgiques conseqüències pels catalans. Avui sabem que la caiguda d'aquests rocs des del cel no són expressions de la voluntat divina, sinó fets naturals i cada any el nostre planeta rep més de tres milions de tones d'aquestes pedres procedents de l'espai proper, encara que únicament els fragments de major mida, eviten desintegrar-se durant el seu pas per l'atmosfera.

Quan detectem un meteor o "es-

trella fugaç" en el cel nocturn, estem veient un cos sòlid de pocs grams de pes que entra a l'atmosfera amb velocitats d'entre 10 a 50 Km/segon i quan xoca amb el gruix de la nostra atmosfera frena de forma brusca, la qual cosa, provoca un sobtat augment de la seva temperatura, podent arribar fins els 4.000 graus en poques dècimes de segon. L'estela visible de gasos que l'envolta és el que s'anomena "meteor" o "estrella fugaç". Un meteorit és una "estrella fugaç" que arriba a xocar amb la Terra i de pes variable, des d'alguns grams a varies desenes de quilos. Això es el que succeí el 1704 a Terrassa o durant el Nadal de 1858 en la província de Múrcia, en la que va caure el meteorit més pesant de la península, amb un pes de 140 quilos. Igualment, un 20 de juny de 1994, una pedra còsmica de 1,5

quilos va xocar contra un cotxe a Madrid. Fou un fragment d'un meteorit de 50 quilos de pes que venia del cinturó d'asteroides que envolta el Sol, entre els planetes Mart i Júpiter.

Aquests objectes encesos que volen d'un lloc a l'altre del cel a gran velocitat els podem anomenar bòlits i estan formats principalment per ferro o silicats. Un altre d'aquests bòlits es va veure l'any 2003 en la Índia, xocant contra un poblat, destruint varies cases i ferint una vintena de persones. Molts dels indis que van veure el bòlit travessar el cel i van sentir el posterior soroll del meteorit van patir atacs de pànic.

Una de les últimes boles de foc i posterior caiguda d'un meteorit fou en 2007 en la localitat de Carancas (Perú). La majoria dels residents d'aquest poble varen escoltar els so-

rolls d'una explosió a mig dia i alguns d'ells van poder veure, segons abans, una gran bola encesa en el cel, encara que es pensaven que podia tractar-se d'un avió amb flames. Poc temps després de l'explosió els més agosarats i curiosos van atansar-se a la zona en que probablement havia caigut l'objecte celest. És varen quedar bocabadats al detectar un cràter de 13 metres de diàmetre i 5 de fondària, que encara fumejava i amb restes del meteorit i cendres en el seu voltant. Després de la investigació oficial d'aquell cos còsmic es va esbrinar que es tractava d'un meteorit rocós, com la majoria dels que cauen sobre el nostre planeta blau i que fou atrapat per la gravetat de la Terra. L'edat que té aquest meteorit és la mateixa que la dels planetes de la nostra nebulosa solar, fa uns 4.600 milions d'anys.

Aquests rocs espacials són el bé tangible d'inversió que més s'ha revaloritzat en els últims quinze anys, per la qual cosa, qui vulgui convertir-se en un bon "caçameteorits" cal que comenci pels millors llocs de la Terra per cercar-los. Aquí va una bona pista! Els indrets més segurs per començar la recerca són els deserts freds, com l'Antàrtida i Groenlàndia i els més càlids, especialment el nord d'Àfrica i l'Orient Mitjà. Us animeu? Ah, per cert, per Alpicat podeu passar de llarg, de meteorit no en trobareu ni un.